

Syllabus Pia IX.

obsahující tyto hlavní bludy naší doby:

§ I. Pantheismus naturalismus a absolutní racionalismus

(světobožství, svéprávnost přírody a rozumu)

1. Neexistuje žádná nejvyšší, nejmoudřejší a nejprozřetelnější božská bytost, odlišná od tohoto světa, čili Bůh je totéž co příroda a podléhá změnám; uskutečňuje se však v člověku i ve světě, protože vše jest bohem a sdílí nejvlastnější boží podstatu; Bůh a svět jsou jedno a totéž; tudíž i duch a hmota, nutnost a svoboda, pravda a klam, dobro a zlo, spravedlivé i nespravedlivé jsou jedno a totéž.

2. Třeba popřít veškeré působení Boha na lidi a na svět.

3. Lidský rozum je bez jakéhokoliv zřetele na Boha jediným rozhodčím pravdy a klamu, dobra a zla; je sám sobě zákonem a postačí svými přirozenými silami k tomu, aby zajistil dobro lidí a národů.

4. Všechny náboženské pravdy mají svůj původ ve vrozené síle lidského rozumu; jest tudíž rozum základní normou, kterou člověk může a má dospět k poznání všech pravd jakéhokoliv druhu.

5. Božské zjevení jest nedokonalé (a nejisté) a je tudíž podrobeno ustavičnému a neomezenému pokroku, který odpovídá všeobecnému pokroku lidského rozumu.

6. Křesťanská víra odporuje lidskému rozumu, a božské zjevení nejen že nijak nepodporuje, nýbrž dokonce brzdi obecné zdokonalení člověka.

7. Proroctví a zázraky, vyložené a vypravované v Písmu svatém, jsou pouhými básnickými výmysly a tajemství křesťanské víry jsou výsledkem a závěrem předchozích filosofických výzkumů; v knihách obojího Zákona jsou obsaženy mythické smyšlenky; i sám Ježíš Kristus jest takovým mythickým výmyslem.

§ II. Racionalismus umírněný

(rovnost, Zjevení a rozum)

8. Jelikož lidský rozum nestojí nikterak níže než náboženství, jest nakládati s veškerými theologickými naukami stejně jako s naukami filosofickými.

9. Všechna dogmata křesťanského náboženství jsou bez rozdílu předmětem vědy přirozené čili filosofie; a lidský rozum, jakmile obdržel historické vzdělání, může ze svých přirozených sil a zásad dospět ke skutečnému vědění o všech i nejtajnějších dogmatech, jen když mu byla tato dogmata předložena jako předmět filosofické úvahy.

10. Ježto jest něco jiného filosof a filosofie, má onen právo i povinnost podřizovati se každé autoritě, kterou sám uznal za pravou filosofie však nemůže a nemá se nikdy podřizovati žádné autoritě.

11. Církev nejen že nemá stíhati jakoukoliv filosofii, nýbrž má trpěti i zřejmé a očividné bludy filosofické, a má ponechat, jí samé, aby se opravila a polepšila.

12. Dekrety Apoštolské stolice a Římských kongregací překážej svobodnému pokroku vědy

13. Methoda a principy, na nichž staří scholastičtí učitelé vybudovali posvátnou theologii, neshodují se nikterak s potřebami naší doby a s pokrokem věd.

14. Filosofie se má pěstovati bez jakéhokoli ohledu a zřetele na nadpřirozené zjevení.

§ III. Indiferentismus, latitudinarismus

(volnost víry a rovnost věr)

15. Jest svobodno každému člověku přijmouti a vyznávatí to náboženství, jež ve svém lidském rozumu uzná za pravé a pravdivé.

16. Lidé mohou v kterémkoliv náboženském kultu naléztí svou cestu věčné spásy a dojíti věčné blaženosti.

17. Ve věčnou spásu všech těch, kteří nežijí v pravé Církvi Kristově, můžeme míti alespoň dobrou naději.

18. Protestantismus není nic jiného, než odlišná forma jednoho a téhož pravého křesťanského náboženství, a jest se v něm možno právě tak Bohu líbiti jako v Církvi katolické.

§ IV. Socialismus, komunismus, spolky tajné, biblické, klerikoliberální

jsou zavrženy v	encyklice	„Qui pluribus“ z 9.11.1846
	alokuci	„Quibus quantisque“ z 20.4.1849
	encyklice	„Nostis et nobiscum“ z 8.12.1849
	alokuci	„Singlulari quadam“ z 9.12.1854
	encyklice	„Quanto conficiamur“ z 10. 8.1863

§ V. Bludy o Církvi a jejich právech

19. Církev není pravou a dokonalou společností, jež by byla naprosto svobodná, ani nevládne nějakými vlastními a věčnými právy, jež by jí byla svěřena jejím božským zakladatelem; nýbrž státní moci náleží ustanoviti, která jsou práva Církve a které jsou meze, v nichž tato práva může vykonávati.

20. Církevní vrchnost nesmí vykonávati svou úřední autoritu bez dovození a souhlasu státní moci.

21. Církev nemá moci stanoviti dogmaticky, že náboženství katolické Církve jest jediným pravým náboženstvím.

22. Povinnost, jíž jsou přísně vázáni katoličtí učitelé a spisovatelé, omezuje se pouze na ty věci, které jsou také všem ostatním předkládány k věření jako články víry skrze neo-mylný výrok Církve.

23. Římští papežové a obecné sněmy Církve překročili hranici své pravomoci, uchvátili právo knížat a dopustili se dokonce omyl ve věcech víry a mravů.

24. Církev nemá žádné donucovací moci, aniž má jakou přímou a nepřímou moc ve věcech časných.

25. K pravomoci, náležející k biskupskému úřadu jest přidána od státu, výslovně nebo mlčky, také světská moc; tuto může světská vláda zase podle libosti odvolati a zrušiti.

26. Církev nemá přirozeného a zákonitého práva ne získávání a držení majetku.

27. Posvěcení sluhové Církve a římský velekněz mají býti naprosto vyloučeni z každé správy a vlády nad časnými věcmi.

28. Biskupům není dovoleno vyhlášovati a oznamovati beze svolení vlády ani samy apoštolské listy.

29. Milosti, udělené římským papežem, jest pokládati za neplatné, nebyl-li vyžádány prostřednictvím státní vlády.

30. Imunita Církve a církevních osob má svůj jediný původ v právu občanském.

31. Církevní soudnictví nad časnými záležitostmi duchovních, ať občanskými nebo trestními, má býti odstraněno i bez dohody se Svatou Stolicí, ano i proti jejím protestům a nářkům.

32. Bez jakéhokoliv porušení přirozeného práva a spravedlnost může býti zrušena osobní výsada, jíž jsou duchovní vyňati z vykonávání vojenské služby; toto zrušení vyžaduje občanský pokrok, zejména v zemích a státních útvarech, majících svobodnou ústavu.

33. Nenáleží k církevní pravomoci, aby z vlastního a tak říkajíc nenabytého práva jediná řídila theologická studia.

34. Nauka těch, kteří srovnávají papeže s nezávislým knížetem, vykonávajícím svou svrchovanost nad veškerou Církví, nabyla vrchu teprve ve středověku.

35. Nic nebrání tomu, aby rozhodnutím nějakého obecného koncilu nebo faktickou dohodou veškerých národů nemohlo býti papežství přeneseno s římského biskupa a z Říma do jiného města.

36. Rozhodnutí národního koncilu nepřipouští žádného dalšího projednávání a dohodování, a státní správa může se řídití svobodně těmito partikulárními církevními ustanoveními.

37. Mohou se zřizovati církve národní, odňaté autoritě papežově a od ni i úplně oddělené.

38. K rozštěpení Církve na Východní a západní přispělo přílišné rozhodování a osobování římských papežů.

§ VI. Bludy o občanské společnosti a o jejím poměru k Církvi

39. Stát jakožto původ a zdroj veškerých práv má plnost moci, která je téměř neomezená.
40. Učení katolické Církve odporuje dobru a prospěchu lidské společnosti.
41. Státní moci, i když jest vykonávána od nevěřícího, přísluší nepřímá negativní moc ve věcech náboženských; ji tudíž náleží nejen právo exsequatur /budiž vykonáno!/, nýbrž i právo tak zvané apelace ab abusu /od zneužití/.
42. Při sporu zákonů a ustanovení obou moci má přednost a vrch právo občanské před církevním.
43. Světská vláda má i bez souhlasu Svaté Stolice a proti jejímu odporu moc rušiti, prohlašovati za neplatné a činiti neplatnými slavnostní smlouvy, zvané konkordáty, uzavřené se Svatou Stolicí o užívání práv, náležejících k církevní imunitě.
44. Světská moc se může vměšovati do věci, týkajících se náboženství, mravů a duchovní správy. Může tudíž rozhodovati o nařízeních která mocí svého úřadu vydávají pro řízení svědomí duchovní pastýři, ano může i rozhodovati o udělování svatých svátosti a o podmínkách nutných k jejich platnému přijetí.
45. Veškerá správa veřejných škol nějakého křesťanského státu, vyjímaje snad toliko biskupské semináře, může a má býti svěřena státní moci, a sice tak, že se žádné jiné autoritě nepřiznává právo vměšovati se jakýmkoliv způsobem do školského a vyučovacího řádu, do úpravy studií, do udílení hodností, do volby nebo schvalování učitelských sil.
46. Dokonce i v samých kněžských seminářích podléhá plán studií úvaze a rozhodnutí státní autority.
47. Nejlepší uspořádání občanské společnosti vyžaduje, aby lidové školy, jež jsou přístupny dětem ze všech vrstev národa, a vůbec i veřejné ústavy, které jsou určeny k podávání vyššího vědeckého vzdělání a k obstarávání výchovy mládeže, byly vyňaty ze vší autority Církve i z jejího vedení a vlivu, a aby byly cele podřízeny rozhodování občanské a politické autority, podle míry obecně platných názorů té které doby.
48. Katoličtí mužové mohou souhlasiti s tím způsobem vzdělání mládeže, který odezírá od katolické víry a od moci Církve, a jenž přihlíží pouze nebo alespoň v první řadě k vědám přirozeným a k vzdejšímu cílům pozemského sociálního života.
49. Státní moc smí zabraňovati, aby biskupové a věřící národové nebyli v oboustranně svobodném styku s římským papežem a jeho výkonnými orgány.
50. Světská moc má sama o sobě právo presentovati biskupy, a může od nich žádati, aby se ujali správy diecesí ještě dříve, než obdrží od Svaté Stolice kanonické ustanovení a potvrzovací apoštolské listy.
51. Dokonce má světská vláda právo sesazovati biskupy z vykonávání pastýřského úřadu, a není vázána poslouchati papeže ve věcech týkajících se zřizování nových biskupství a ustanovování nových biskupů.

52. Vláda může ze svého vlastního práva změnit věk předepsaný Církví pro skládání řeholních slibů mužů či žen, a může naříditi všem řeholním společnostem, aby nikdo bez jejího souhlasu ke skládání slavných slibů nepřipouštěly.

53. Mají býti zrušeny zákony a nařízení, vydané na ochranu řeholního stavu, jeho práv a povinností; světská vláda může poskytnouti pomoc všem těm, kdož chtějí dobrovolně opustiti zvolený řeholní stav a zrušiti slavné sliby; rovněž může i úplně zrušiti řeholní společnosti právě tak, jako kolegiální kostely a jednoduchá obročí pod právem patronátním, a jejich statky a příjmy může přidělit a přivlastnit správě a nakládání veřejné občanské moci.

54. Králové a knížata jsou nejen vyňati z veškeré církevní pravomoci, nýbrž stojí dokonce nad Církví v rozhodování otázek o pravomoci a příslušnosti.

55. Církev má být odloučena od státu a stát od Církve.

§: VII. Bludy o přirozené a křesťanské mravouce

56. Mravní zákony nepotřebují božského potvrzení, a není naprosto třeba, aby se lidské zákony shodovaly s přirozeným právem nebo přijímaly zavazující sílu od Boha.

57. Věda filosofická a morální a rovněž občanské zákony mohou a mají jiti svou vlastní cestou, nezávislou na božské a církevní autoritě.

58. Nelze uznávati jiných sil leč ty, které jsou v hmotě, a veškeru mravnost a počestnost jest hledati v hromadění a rozmnožování bohatství všemi prostředky, a v užívání rozkoší.

59. Právo záleží ve hmotném skutku, kdežto všechny lidské povinnosti jsou prázdným slovem, protože všechny lidské činy mají sílu práva.

60. Autorita není nic jiného než souhrn počtu a hmotné síly.

61. Nespravedlnost úspěšného činu není na újmu práva.

62. Má se s důrazem hlásati a skutkem zachovávat zásada o nezasahování (de non interventu).

63. Je dovoleno vypověděti poslušnost zákonitým vládcům dokonce se i vzbouřiti.

64. Porušení každé, i nejsvětější přísahy jakož i jakékoli jednání zločinné hanebné, odporující věčnému zákonu nejen není hodno zavržení odsouzení, nýbrž je naprosto dovolené a chvalitebné. děje-li se z lásky k vlasti a národu.

§ VIII. Bludy o křesťanském manželství

65. Nelze uvéstí žádného důkazu pro tvrzení, že Kristus povýšil manželský svazek k důstojnosti svátosti.

66. Manželská svátost není leč jakýsi oddělitelný přídavek ke smlouvě, a záleží jedině v kněžském požehnání sňatku.

67. Podle práva přirozeného není manželský svazek nerozlučitelný, a světská autorita může v rozličných případech schváliti a potvrditi rozluky ve vlastním slova smyslu.

68. Církev nemá moci ustanovovati rozlučující překážky manželství; tato moc náleží výhradně státní autoritě, která také může existující již překážky rušiti.

69. Církev začala zaváděti rozlučující překážky manželství teprve v pozdějších stoletích a to nikoliv z moci vlastní, nýbrž užívajíc práva, které si vypůjčila od moci světské.

70. Tridentské kánony, které vznášejí klatby na ty, kdož by se odvážili upíratí Církvi právo ustanovovati překážky bránící platnosti manželství, buď nejsou vůbec dogmatické povahy, nebo jest jim rozuměti ve smyslu této od státu vypůjčené moci.

71. Tridentská forma, předepsaná Církvi pro uzavírání sňatků, nezavazuje pod trestem neplatnosti, jestliže občanský zákon předpisuje formu jinou a jestliže prohlašuje za platné manželství, uzavřené touto jinou formou.

72. Bonifác VIII. byl první z papežů, jenž prohlásil, že slib čistoty, složený při kněžském svěcení, činí manželský slib neplatným.

73. Mocí pouhé občanské smlouvy !! lóže existovati mezi křesťany pravé manželství; a jest omylem, že manželská smlouva, mezi křesťany uzavřená, je vždycky svátostí, nebo že smlouva je neplatná, je-li vyloučena svátost.

74. Záležitosti manželské a smluvní náležejí svou přirozenou povahou výhradně pod soud světský.

§ IX. Bludy o světském panství papežově.

75. O slučitelnosti světského a duchovního panování nesmýšlejí synové křesťanské a katolické Církve jednotně.

76. Odstranění světského panství, jež drží Svatá Stolica, vedlo by v svrchované míře k svobodě a blahu Církve.

§ X. Bludy, které se týkají dnešního liberalismu

77. V této dnešní době již není vhodné, aby katolické náboženství bylo považováno za jediné státní náboženství a aby všechny ostatní jakékoliv kultury byly vylučovány.

78. Bylo by proto chvályhodné, že v některých katolických zemích bylo zákonem postaráno o to, aby přistěhovalcům byl dovolen veřejný výkon jakéhokoliv jejich náboženského kultu.

79. Jest tedy omyl, že občanská svoboda jakéhokoliv kultu, nebo plná a všem přiznaná volnost pronášeti zjevně a veřejně jakékoliv názory a myšlenky, vede příliš snadno ke zkáze mravů a myslí, a k šíření zhoubné lhostejnosti náboženské.

80. Papež se může a má smířiti a dohodnouti s pokrokem svobodomyšlností a moderní civilizací.

podle: Dr.Konstantin Miklík ČSSR

Kritické studium,

Tasov 1947